

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Miročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo „ 50.—
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštini hranilnici
št. 14.194.

Kmetški list

Slovenski kmetje in carina.

Časopisi poročajo, da pripravljajo zopet revizijo carinskih tarif. Poročajo dalje tudi, da se je pri tej priliki znova razvnel stari boj med industrijo in kmeti. V tem boju skuša pač vsaka stran dokazati, da ima samo ona prav.

Ni naš namen spuščati se v tozadevno razpravo in še manj je naš namen, da bi hoteli kritizirati. Povedati pa hočemo našim bralcem le nekaj *načelno* važnih stvari, ki se tičejo carin in carinske politike, to pa zaradi *pouka*.

Dve vrsti carin.

Finančna znanost (če je to sploh «znanost») razločuje dve vrsti carin. Eno imenujejo *«fiskalno»*, druga pa je *zaščitna*. «Fiskalna» carina je tista, ki jo pobira država pri uvozu raznega blaga iz tujih dežel *zgotj na korist državne blagajne*, ne da bi hotela pri tem koga posebej zadeti ali pa podpirati. Te vrste carina je posebno v navadi v zaostalih državah, kjer je davčni sistem še na nizki stopinji, kajti carina je najbolj enostavno pobiranje davka.

Zaščitne carine so pa tiste, ki jih država pobira ne samo zaradi zvišanja državnih dohodkov, ampak pred vsem zato, da *varuje domače blago pred tujo konkurenco*. V državah, kjer pridelujejo mnogo žita in je bojazen domačih kmetov zaradi tuje konkurence velika, ker ta pritiska na cene domačega blaga, hočejo kmetje zaščitno carino na žito. V industrijskih državah zopet, kakor so Nemčija, Amerika in Anglija, pa zahtevajo industriji zaščitne carine na tuje industrijske izdelke.

Kmetске in industrijske države.

Dandanes je malo držav na svetu, ki bi imele doma vsega dovolj, kar potrebujejo civilizirani ljudje za svoje življenje. Navadno prevladuje v enih državah poljedelstvo, v drugih pa industrija. Naša kraljevina n. pr. je pretežno poljedelska (agrarna) država, ki prideluje mnogo žita, živine itd., ima pa slabo razvito industrijo, tako da moramo industrijske izdelke uvažati iz tujine. V Nemčiji in v Avstriji pa je ravno narobe. Tam imajo silno industrijo, nimajo pa dovolj žita doma.

To različno stanje raznih držav zahteva po svoji naravi *izmenjavo blaga*. Naša kraljevina si mora prizadevati, da omogoči našim poljskim pridelkom kolikor mogoče dober trg, n. pr. na Nemškem, kjer imajo premalo žita, Nemčija pa si mora prizadevati, da omogoči pri nas uvoz svojega blaga, sicer našega žita ne more plačati.

Stvar bi torej jako gladko tekla, če bi bili mi *samo* poljedelska dežela, Nemčija pa *samo* industrijska dežela.

Samo poljedelskih in *samo* industrijskih dežel pa ni. Mi imamo nekaj industrije tudi pri nas, in nekaj poljedelstva tudi v Nemčiji. Pri nas je industrija bolj šibka in je kmetijstvo močnejše, na Nemškem pa je kmetijstvo bolj šibko od industrije.

Naravno je, da zahtevajo šibkejši zaščito za ceno svojih proizvodov. Tej zahtevi se nobena država ne more upirati, kajti interes

vsake države je, da dvigne na svojem ozemlju vse pridobitne panoge do take višine, da se domači ljudje prerede doma. Ker se pa niti kmetijstvo niti industrija ne dajo nikjer čez noč tako razviti, da bi *naenkrat* bilo doma vsega dovolj, se morajo države med seboj *pogajati*, do kakšne meje bodo zaščitili svoje šibkejšje sloje.

Če hočemo n. pr. prodati Nemcem našo pšenico, pravijo Nemci: «Dobro. Mi bomo omogočili uvoz vašega žita k nam, toda pod pogojem, da omogočite vi k vam uvoz naših industrijskih izdelkov.» Nato pa odgovore naši zastopniki: «Mi bi to hoteli, ampak mi moramo varovati tudi našo domačo industrijo.» Tako se vlečejo taka pogajanja sem in tja, dokler se ne najde *neka sredina*. Tako se sklepajo *trgovske pogodbe*.

Na podlagi povedanega bo vsakomur jasno, da se mora pri takih pogajanjih vedno začeti boj med *domačo* industrijo in med *domačim* poljedelstvom, ker pač nihče noče, da bi ena skupina preveč profitirala na račun druge. Tak boj imamo sedaj tudi mi in ga bomo imeli vselej, kedar pojde za carine.

Razmerje v naši državi.

Naša država je v pretežni večini *poljedelska država*. Pot, ki jo bomo morali premeriti do *industrijske* države, je še jako dolga. *Dokler* pa smo *poljedelska država*, je naravno, da morajo skrbeti pa *večino* državnih dohodkov kmetje. Zato pa mora državna uprava gledati in skrbeti, da vodi tako politiko in da sklepa take pogodbe s tujimi državami, da kmetje lahko svoje pridelke po čim ugodnejših cenah prodajo, kajti kolikor boljše cene dosežejo kmetje, toliko več davka lahko plačajo; iz nič pa po starem pregovoru ni nič.

Taki kmečki politiki pa se upirajo naši industriji z vso silo. Kakor smo povedali že zgoraj, nobena država ne bo pustila na svoje ozemlje našega žita itd., če mi ne pustimo k nam njihovih industrijskih produktov. Tega pa se ravno naša industrija boji in grozi, da bo propadla, če ne bo zaščitena z visokimi carinami. Industrija se navadno v svoji obrambi sklicuje tudi na to, da moramo imeti za slučaj kakšne vojske močno domačo industrijo, če nočemo biti že prvi hip premagani. Groze pa industriji radi tudi z brezposelnostjo, ki bi nastopila, če bi oni svoje fabrike morali zapreti.

Te navedbe naše industrije so *silno pretrane* in nikakor ne drže. Doslej se je industriji res zelo posrečilo uveljaviti svoje sta-

lišče, toda to se je godilo na škodo kmetov. Zaščitne carine, ki jih je uživala in jih še uživa naša industrija, so *mного* previsoke!

Poglejmo češkega fabrikanta in našega, ki izdeluje bombažasto blago. Oba morata kupovati bombaž na tujem po istih cenah. Mašine morata kupiti oba recimo v Nemčiji — tudi po isti ceni. Oba morata plačevati delavce skoro enako. In vendar češki fabrikant konkurira z našim, čeprav je naš fabrikant zaščiten s silno visoko carino! Kako to? Tu se nekaj ne ujema! Ne ujema se pač ne to, da naš fabrikant vkljub enakim delovnim pogojem *ni sposoben za konkurenco!* Take fabrike pa niso nič *vredne*, ker namesto da bi ustvarjale nova premoženja in domače bogastvo množile, živje le od domačega denarja.

Res je, da nam je domača industrija potrebna. Toda domača industrija mora biti ali sposobna za konkurenco, ali je pa odveč! Če ne more naša industrija shajati z *zmerno* zaščitno carino, potem se je ne izplača držati. V tem slučaju je boljše, če dobivamo poceni tuje blago. In tudi brezposelnosti ne bo, ker bodo ljudje lahko dobili delo na kmetih, če bo kmet svoje žito lahko drago prodal in svoje ljudi poceni oblekel.

Zaščitna carina za industrijo se doslej v naši državi ni obnesla, ampak predstavlja samo nezasluzeno premijo za malo število velekapitalistov, ki imajo fabrike sami ali pa jih financirajo, dočim mora vse ostalo prebivalstvo silno drago plačevati izdelke, ki bi jih od drugod lahko dobilo mnogo cenejše. Dokler naši industriji ne bo postavljena ob stran možnost močne konkurence od druge strani, bo naša industrija vedno zaostala in za konkurenco nesposobna.

Razmerje v Sloveniji.

Za *slovenske kmete* pomenijo visoke carine na žito in visoke zaščitne carine na industrijo hud udarec.

Kmetov, ki bi žito lahko prodajali, pri nas takorekoč ni. Ogromna večina kmetov pri nas mora žito dokupovati. Kolikor višje so cene žita, toliko slabše je življenje pri nas in toliko bolj trpi naša delovna moč. Prav tako je pri nas z industrijskimi izdelki. Kolikor dražji so industrijski produkti, toliko manj si jih kmet lahko kupi in zato trpi tudi pri nas kmečka produktivna moč.

Velika umetnost je torej v tem, če hoče kdo ta nasprotja vsaj nekoliko izravnati. Kaže nam pa ta slika tudi to, da je jako lahko govoriti o izenačenju, jako težko pa je to izenačenje doseči v praksi. Narava in to, kar narava ustvarja, je močnejše kakor vse lepe želje.

Agrarna reforma v Sloveniji.

»Zveza slovenskih agrarnih interesentov« je poslala vladi v Beogradu sledeči predlog:

»Zveza slovenskih agrarnih interesentov« za Slovenijo v Ljubljani, katera zastopa 20.167 slovenskih agrarnih interesentov s 100.000 družinskimi člani, se obrača ponovno s

spomenico na Visoko kraljevsko vlado, ter nujno priporoča, da se v Sloveniji ne samo vsi supermaksimumi razdele našim agrarnim interesentom, ampak da se tudi maksimum zniža od 75 vsaj na 50 ha obdelovalne zemlje, kar pomeni z ozirom na zemljiško posestne prilike v Sloveniji povsem dovolj. V Sloveniji

niti eno veleposestvo nima takšne ustanove obče koristnega značaja, ki bi bila direktno v korist agrarnim interesentom, ali pa okolišnim kmetom. Zato se po zakonu ne more nobenemu dodeliti supermaksimum.

Z ozirom na to, da meri površina vseh onih veleposestev, ki spadajo pod agrarno reformo, t. j. po številu 215, nad 200.000 ha in da je od te površine dodeljenega samo 16.000 ha zemljišča agrarnim interesentom, nujno prosimo, da se niti deputatna zemlja ne sme posebej poleg maksimuma podeliti veleposestnikom, niti ne dati zemljišča za gozdni obrat. Kajti, ako se vse to veleposestnikom prizna, potem ostane skoraj vsa obdelovalna zemlja njim in postane agrarna reforma v Sloveniji brezpredmetna.

Vsa zemlja, ki spada po zakonu pod agrarno reformo, naj bo izročena agrarnim interesentom. V Sloveniji bi od 215 veleposestev moralo biti oddeljeno za agrarne interese 25.865 ha obdelovalne zemlje. Dosedaj pa je bilo izročeno agrarnim interesentom v obliki zakupa le 16.650 ha obdelovalne zemlje. Razlika ca 10.000 ha je bila odtegnjena agrarnim interesentom v obliki raznih razširjenih maksimov, deputatov, patronatov itd. ter vsled napačne klasifikacije posameznih zemljišč in dozdevnih kulturnih sprememb že po razglašenem zakonu o agrarni reformi. Odtegotvanje zemlje agrarnim interesentom v katerikoli obliki udarja težke gospodarske in socialne posledice za nje.

Odločno se izjavljamo proti vsem poskusom, da se na bilo katerikoli način želi izigrava agrarna reforma od strani veleposestev na temelju katerihkoli napačnih predstavk.

Prosimo visoko kraljevsko vladu, da pri donšanju končnega zakona o agrarni reformi upošteva posebne razmere v Sloveniji. Veleposestniki so v Sloveniji večinoma inozemci ali tuje narodnosti. Od 215 jih je naših državljanov 168, naše narodnosti pa samo 106. Slovenija je brdovita in neprimerna za poljedelske veleobrate, ker je uporaba strojev tehnično otežkočena. Zato je rentabilna samo mala posest, ki se lahko intenzivno obdeluje. Slovenija ogromno trpi vsled sprečene emigracije in je notranja kolonizacija edini izhod. Ni torej razlogov za pretirano zaščito veleposestev.

>Zveza slovenskih agrarnih interesentov< nujno predlaga in prosi, da se v zakonu o likvidaciji agrarne reforme določi tudi fakultativno razlastitev vseh onih veleposestev v celoti, katera so last tujerodcev. Razlasti naj se po novem zakonu nadalje vse one veleposestnike, kateri nimajo lastnih dedičev v direktnih potomcih in torej direktni veleposestnikov rod izumre ter v vseh onih slučajih, ko je v letih 1919 do 1929 prešlo veleposestvo od prvotnega veleposestnika iz rok v roke in je postala zemlja predmet špekulacije. Vsa ta zemlja naj se izroči agrarnim interesentom dotičnega okoliša po odkupni ceni, kakršna bo določena za ostalo agrarno reformno zemljo.

Nešteto je slučajev v Sloveniji, ko ne more agrarni interesent kupiti niti toliko zemlje, da si postavi svojo borno kočjo, med tem ko je veleposestvo po nekod postalo predmet špekulacije bank ali bogatašev, kateri spremenjajo plodne njive in travnike v gozdne kulture.

Največje in zgodovinsko delo vsake države je pravično izvedena agrarna reforma. Kjer je bila izvršena dobro v korist najštevilnejšega kmetkega stanu, tam je zagotovljen socialen mir in gospodarski napredek. Kar velja za drugje, velja še mnogo bolj za našo državo. In če je kje treba agrarno reformo do temelja izvesti, jo je potreba v Sloveniji, ker je pomanjkanje zemlje in obiljudenost največja.

Prekmurje.

Nedavno so v Prekmurju praznovali desetletnico osvobodjenja in ujedinjenja Prekmurja z ostalimi deli kraljevine SHS.

Ni naš namen govoriti o podrobnostih proslave kot take in še manj je naš namen, spuščati se v brezpomembne prepire o tem, ali se je slavnosti udeležilo tristo ali pa tritotisoč oseb. Pač pa hočemo opozoriti na nekatere stvari, ki so se ob priliki te proslave pokazale in ki dokazujejo, da mnogi gledajo na Prekmurje in na vprašanja, ki se tega dela naše države tičejo, skozi precej napačna očala.

Slavnosti v Prekmurju so dale povod za dva domača prepira. Prvo sporno vprašanje, ki se je pojavilo, je bilo tisto o »narodnosti« Prekmurcev: Ali so Prekmurci Slovenci ali Hrvati? Drugo vprašanje pa je bolj prikrita »bivše« strankarskega domačega značaja.

Prvo vprašanje, zaradi katerega so si skočili v lase nekateri slovenski in hrvaški časopisi, namreč glede »narodnosti« Prekmurcev, je po našem mnenju čisto odveč. V dobi demokracije so taki spori smešni. O tem, kaj hočejo biti, oziroma kaj da so Prekmurci v narodnem oziru, ne more odločevati v dobi demokracije niti Ljubljana niti Zagreb, ampak edinole Prekmurci sami! Ranjkemu Stjepanu Radiću pripisujejo pač neki ljudje izrek, da je in mora biti Prekmurje hrvaško. Ta trditev pa je podtikanje. Resnica je, da je Stjepan Radić rekel v navzočnosti slovenskih pri: »O tem, kaj so Prekmurci v narodnostnem oziru, naj odloči (prekmurski) narod sam!« S temi besedami je ranjki Radić lepo naglasil svojo demokratičnost.

Čisto nekaj drugega pa je vprašanje, kam naj se dodeli Prekmurje v upravnem oziru. Tu obstojita dve mnenji: Eno pravi, naj se prideli k mariborski oblasti, drugo pa gre za tem, naj se prideli Hrvaški.

Obe vprašanji pa so začeli neki gospodje (menda nalašč) drugo z drugim mešati na ta način, da pravijo eni: »Prekmurje mora biti upravno združeno s Slovenijo (mariborsko oblastjo), ker da so Prekmurci Slovenci, drugi pa isto trde glede Hrvaške in Zagreba, češ, da so Prekmurci Hrvati.« Pri tem se sklicujejo oboji na rezultate zadnjih volitev, pri katerih da se je del Prekmurcev baje odločil za Slovence, drugi pa za Hrvate! Da je to razlaganje in utemeljevanje iz temelja pogrešno, se vidi iz tega, ker se pri zadnjih volitvah ni šlo za glasovanje o tem, ali hočejo Prekmurci biti Slovenci ali Hrvati, ampak za čisto druge politične vidike!

To smo hoteli povedati, da naši bralci uvidijo, na kako napačnih osnovah temelji ves prepir zaradi Prekmurja, ki se je pojavil v najnovejšem času prav brez vsake potrebe.

Sedaj nam pa preostane le še to, da pogledamo glede Prekmurja brez vseh ozirov in ovinkov resnici v obraz in povemo določno, v čem pravzaprav obstoji »vprašanje« Prekmurja.

Prekmurje je brez dvoma, kar se tiče rodovitnosti zemlje, najbogatejša pokrajina daleč naokrog. Žito rodi v Prekmurju kakor ne zlepa drugod in za rejo živali vseh vrst je Prekmurje kakor ustvarjeno. To je eno dejstvo. Drugo dejstvo pa je, da odhaja iz »bogatega« Prekmurja vsako leto na tisoče ljudi v Nemčijo in na Francosko na delo, ker ne morejo živeti doma.

Iz teh dveh dejstev mora vsak pameten in nepristranski človek razvideti, da za Prekmurce ni najbolj važno vprašanje to, ali naj bodo Slovenci ali Hrvati in tudi ne to, pod katero upravno oblast naj pripadajo, ampak je za Prekmurce najvažnejše vprašanje to, kako bodo mogli živeti doma! Ne narodnostno, ampak socialno vprašanje je za

Prekmurce glavna stvar! Najprej kruh in eksistenca, potem pride šele vse drugo!

Mi smo nedavno objavili v našem listu »zlate besede« predsednika češkoslovaške republike Masaryka, ki je rekel, da hoče priprosti človek, zlasti kmet, pred vsem imeti svoj dom. In še to je rekel Masaryk, da raznih brezdovincev ni treba pitati z raznimi »nacionalnimi« in podobnimi frazami, ampak da jim je najprej treba preskrbeti kruh. Dalekosežnosti in važnosti teh zlatih besed se razni »nacionalisti« vse pre malo zavedajo! Kajti če bi se jih zavedali, bi tudi »prekmursko vprašanje« presojali drugače! Presojali bi ga namreč s socialnega in ne z »nacionalnega« vidika!

Takoj po prevratu so prihajali v Prekmurje slovenski uradniki. Ali so bili ti uradniki dobri ali slabi ali srednji, v to se ne bomo spuščali. Vemo pa to, da niso prihajali ti uradniki v Prekmurje le kot upravniki, ampak časih tudi kot pomočniki bivših političnih strank. Ta naloga jim sicer ni bila naročena izrečno in javno, ampak čutilo se je to na celi črti. In Prekmurci, ki niso glede pameti prav zadnji na svetu, so to še posebno dobro čutili! Čutili so pa tudi, kakor je to rekel Masaryk, da so vsa tista strankarska prizadevanja zanje same prazne fraze, od katerih nič nimajo. Ni se pa tedanja uprava dovolj brigala za kmete, kako da bodo živeli na svoji zemlji. Agrarna reforma je za Prekmurce življensko vprašanje, in vendar se je rešitev tega vprašanja zavlekla do 6. januarja t. l.

Vprašanje Prekmurja ni politično, tudi ne »narodnostno«, ampak je socialno in upravno. Kdor presoja vprašanje Prekmurja skozi socialna očala, samo ta ga presoja pravilno. Rešeno pa bo »prekmursko vprašanje« takrat, ko se kmetom iz najbogatejše pokrajine ne bo treba več seliti v tujino s trebuhom za kruhom.

Dajte torej prekmurskemu kmečkemu ljudstvu najprej dovolj domačega kruha, potem pa šele pridite in vprašajte Prekmurce, sane, ali se čutijo Slovenci ali Hrvati ali kakoli. Prisiljeno zelje je pa vedno za nič.

Vemo pa tudi to, da so ljudje, ki imajo velik političen interes na tem, da bi se Slovenci in Hrvati zaradi Prekmurja kregali in tepli. Zaenkrat rečemo le to, da ves ta prepir zaradi »narodnosti« Prekmurcev ni koristen ne za Slovence, ne za Hrvate, najmanj pa je v interesu državne celokupnosti.

Advokat

Dr. Ivo Šestan

je otvoril svojo

advokatsko pisarno

v Mariboru, Aleksandrova 35

Slike o naši domači industriji in obrti bo dala letošnja zadružna razstava na velesejmu. Svoje izdelke bodo razstavile zadruga kroparskih žebjarjev, slamnkarjev iz Mengša, Sitarska in žimarska zadruga iz Stražišča, tržiški čevljarji, čipkarice in čevljarji iz Žirov in še razne druge zadruga, v katerih so organizirani pripadniki tipičnih naših obrti in industrij. Razstava se vrši v okvirju velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

Agrarni pokret v Bolgariji. Kmetski dan

IV.

Prva važna reforma kmetske vlade je razlastitev veleposestnikov in razdelitev njihove zemlje onim, ki je nimajo nič ali pa prav malo; pri tem je bilo vseeno, če so bila ta posestva državna, občinska, cerkvena, samostanska ali privatna.

Položaj bolgarskega kmeta je bil pred reformami kmetske vlade zelo krivičen in nezakonit. Na papirju je seveda dajala buržoazna država kmetu pravico, da more biti posestnik in gospodar zemlje; v resničnem življenju pa je bilo ravno narobe in buržoazni zakoni in uredbe so bili le prevara. Buržoazna vladavina je kot zastopnica in zaščitnica interesov meščanstva vršila svoje judeško in tlačiteljsko delo, ki je končalo s tem, da je večina kmetov izgubila svojo zemljo, a ostali del, ki je ohranil svojo zemljo, je bil gospodarsko popolnoma zaslužjen. Nad zemljo in njenimi pridelki ni gospodaril več kmet, ampak njegovi tlačitelji. Kmet, ki je bil zaslužjen gospodarsko in brez vere v pravico v državi, nima več veselja za delo, zgubi vsako podjetnost, pridelkov je vsako leto manj in vse to vodi v siromaštvo, zmedo in divje politične borbe. Agrarna reforma kmetske vlade s svojim zakonom o obdelovanju in lastnini zemlje je izboljšala kmetov položaj in rešila eno najtežjih socialno-političnih in gospodarskih vprašanj. Po izglasovanju tega zakona je bil ustanovljen poseben urad, ki ima za cilj:

1. Da razdeli tistim, ki nimajo nič ali pa prav malo zemlje, toliko polja, da postanejo gospodarji srednje velikih kmetij.

2. Da reši vprašanje delitev kmetij.

3. Da poveča obdelano površino zemlje.

Za doseg teh ciljev se je kmetska vlada posluževala sledečih sredstev:

1. Obdelovanja občinskih pašnikov.

2. Obdelovanja izsekanih gozdnih zemljišč.

3. Razlastitve državnih, cerkvenih, samostanskih in zasebnih veleposestev.

Glavne določbe tega zakona so:

1. Vsak kmet ima pravico, da sme imeti toliko zemlje, kolikor je more obdelovati sam in njegova rodbina.

2. Vsaka rodbina sme imeti le do 30 hektarjev obdelane zemlje (njive, travniki, vinogradi itd.), če jo obdeluje sama.

4. Posestnik, ki ne obdeluje zemlje sam, ima pravico največ do 4 hektarjev zemlje (dvorišče, vrt).

4. Vsak polnoletni moški član rodbine ima pravico do zemljiške lastnine; zato ima n. pr. rodbina, ki šteje 5 polnoletnih moških članov, pravico na 1500 arov obdelane zemlje.

5. Brez lastnega dela ni kmetskega posestva; zato sme biti zemlja le lastnina tistih, ki jo obdelujejo sami ali pa s svojo rodbino.

Na podlagi tega zakona je bilo v dobi od 1920 do 1923 razlašeno:

1. Zasebnih veleposestev	60.000 ha
2. Bankarskih veleposestev	2.550 ha
3. Zemlje med soseskami	1.000 ha
4. Samostanske zemlje	5.000 ha
5. Državne zemlje	10.000 ha
6. Izsekanih državnih gozdov	12.000 ha
7. Občinske zemlje	124.000 ha
8. Izsekanih občinskih gozdov	10.000 ha

V istem času je dobilo ali se pa prijavilo za zemljo 79.527 rodbin; od teh 29.000 rodbin sploh ni imelo zemlje, 50.000 jih je imelo prav malo zemlje, 527 pa je bilo kmetskih strokovnjakov. Pred prevratom pa je urad za razdelitev zemlje razpolagal s 300 tisoč hektarji zemlje, ki jo zdaj po prevratu bolgarska meščanska vlada uporablja za svoje politične cilje; en del te zemlje raz-

deljuje svojim političnim pristašem, drugo pa vrača samostanom in veleposestnikom. Ves čas svoje vlade je ostala kmetska stranka zvesta svojemu načelu: zemljo onemu, ki je nima in ki jo hoče sam obdelovati! Odpravila je veliko krivic in prinesla pravico. Agrarna reforma kmetske vlade pa je šla še dalje s tem, da je uzakonila enakost vseh kmetov, ki je združila njihove interese in jih združila v močno politično in gospodarsko organizacijo.

Položaj ruskih kmetov pred revolucijo je bil isti kakor položaj bolgarskih kmetov pred nastopom kmetske vlade. Revolucija l. 1917 ni bila nič drugega kakor borba kmetov za zemljo, mir in svobodo. V tem znamenju je ruski kmet izvedel prvo revolucijo in uničil meščanski imperialistični režim. Z istimi načeli so se boljševiki polastili oblasti in pridobili kmetske mase na svojo stran. Ali vse to je bilo začasno. Pri izvajanju svojega marksistično-socialističnega programa za nacionalizacijo zemlje so prišli interesi boljševikov v spor z interesi kmetov in pričela je ostra borba med njimi. Z razglasitvijo dekreta o nacionalizaciji zemlje se je odpravila zasebna lastnina in zemlja postane državna last. Država je pri zasledovanju svojih ciljev dodelila zemljo kmetu, ki jo je dolžan obdelovati, nima pa na njej nikakih pravic. Da uničijo zasebno lastnino in izvedejo socialistični agrarni program, so pričeli boljševiki organizirati državno gospodarstvo, podprto in financirano od države same. Po petletnem brezuspešnem boju in propadu socialističnega nazora o socializaciji zemlje pred odporom kmetov, ki so ostali verni svojemu načelu: zemlja naj bo onega, ki jo obdeluje! so bili boljševiki prisiljeni, da se uklonijo in priznajo zasebno lastnino. Umik boljševikov pa s tem še ni bil končan. Vedeli so dobro, da bi skupni interesi ravnopravnih kmetov dovedli tudi do skupne kmetske politične organizacije. Zato so boljševiki po nesrečnih socialističnih agrarnih poskusih pazili najbolj na to, da ustvarijo razkol med kmeti, da bi jih mogli vladati in uporabljati za svoje cilje. V strahu pred kmetskim gibanjem so boljševiki opustili enega od svojih najosnovnejših principov: enakost, ko so razdelili kmete na tri oddelke. Toda boljševiki so se prevarali: življenjski interesi kmetov so ostali tuji marksizmu; zato so pričeli novi tirani z borbo proti kmetom.

Muholovec

AEROXON

polovi vse muhe!

Se mnogo
posname!!
Torej
zahtevajte izrecno
"Aeroxon"

na Bledu.

Konjske dirke na Bledu dne 8. septembra.

Jahalno in dirkalno društvo za Gorenjsko priredi na Stadionu S. K. Bled (v Zaki) dne 8. septembra 1929 velike konjske dirke ob 15. uri, kmetska mladina pa priredi kolesarske dirke. Prireditve bodo združene z običajno povorko kakor vsako leto in z veliko ljudsko veselico.

Program.

1. Kolesarske dirke. Zbirališče kolesarjev ob 8. uri dopoldne pri hotelu »Lovcu« na Bledu. Dirkači naj se prijavijo po dopisnici Zvezi društev kmetskih fantov in deklet v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7.

2. Ob 13. uri zbiranje okrašenih voz, konjenikov in narodnih noš pri »Blejskem domu«.

3. Ob 15. uri konjske dirke v Zaki.

4. Ljudska veselica z bogatim srečlovom, ki ga priredi Zveza društev kmetskih fantov in deklet.

Spored konjskih dirk.

1. dirka: za tri- in štiriletne konje, daljava 1800 m. Vozovi na štirih kolesih 30 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

2. dirka: za konje od 5 let in starejše, daljava 2700 m. Vozovi na štirih kolesih 30 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

3. dirka: enovprežna za ameriške dirkače, daljava 2700 m. Doklado in popust določi razsodišče po rekordu in pri dirkanju.

4. dirka: enovprežna za mrzlokrvne konje, daljava 1800 m. Vozovi na štirih kolesih.

5. dirka: dvovprežna dirka, daljava 2700 metrov. Doklade in popusti kakor pod točko 2.

6. dirka: jahalna dirka, daljava 2700 m, brez zaprek in brez izenačenja teže.

Prijave je poslati najkasneje do 1. septembra tajniku Jahalnega in dirkalnega društva g. Pavlu Olipu, Lesce. Prijavnina 20 Din. Polovična vožnja zaprosena.

DOPISI.

Toplice na Dolenjskem. Dne 12. avgusta ob 4. uri zjutraj je treščilo v hišo župana Antona Klinca v Gorenjem polju. Pogorela je hiša. Da ni pogorelo tudi vse gospodarsko poslopje, gre zasluga gasilcem iz Valte vasi in Toplic. Prav čudežno pa je ostal popolno nepoškodovan župan Klinec. Strela je udarila v hišo od jugovzhodne strani in prodrla v sobo, v kateri je ležal na postelji g. župan. Vsul se je na njega omet in videl je v sobi veliko svetlo kroglo. Hitro je vstal ter šel ven in zapazil gorečo streho nad seboj. Šele po pogašenem ognju so videli kako blizu smrti je bil sam župan Klinec. Strela je tik njegove glave prodrla v sobo, od tam prešla na posteljo, na kateri je ležal in razčesnila tri postelne noge in potem skozi pod v zemljo. Župan trpi veliko škodo, ki je le delno krita z zavarovalnino.

Podhosta pri Toplicah. Če bo ugodno vreme, priredi društvo kmetskih fantov in deklet v nedeljo 1. septembra ob 3. uri popoldne tekmo koscev na travnikih ob Račešci. Tekmovalo bo ca. 18 koscev za pet nagrad v orodju in denarju. — Po tekmi bo piknik: zabava na prostem, janc na ražnju, dobra kapljica itd. Udeležite se gotovo te prireditve vsi prijatelji kmetske mladine in njenega napredka, da daste mlademu društvu pobude in opore za bodoče delo. Prispevek: Din 5— za odrasle in Din 2— za otroke.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo, dne 18. avgusta so nas presenetili naši jurjevski otroci s krasno prireditvijo. Podali so nam lepe deklamacije, pevske točke, žive slike in pa Albrechtovo štiridejanko »Sirota Jerica«. K prireditvi moramo reči, da so bili vsi od prvega do zadnjega na svojem mestu. Šlo je vse kot namazano, brezhibno. Režiserkama in igralcem vsa čast in priznanje! Vam, deca zlata, pa hvala, hvala za ves Vaš trud in stokrat hvala v imenu onih, ki ne morejo govoriti, v imenu padlih v svetovni vojni, za katerih spomenik ste darovali čisti dobiček... Vedite deca, da se imamo tem zahvaliti za svobodo, da ne čutite Vi onega, kar smo prestali mi v Avstriji, da nismo bili na lastni zemlji gospodarji, temveč le hlapci in sluge. Obisk bi zamogel biti lepši. Namen sam bi moral prignati k igri od vsake hiše vsaj po eno osebo. Upamo, da nas drugo leto spet posetijo tako domačini kakor »ptiči selivci« iz Maribora in nam priredijo par otroških in lepih uric. Vsem prirediteljem in obiskovalcem, kakor g. Pergerju in »Čitalnici« za uto, za vse prisrčna hvala. — Jurjevčan.

Veržej. Tukajšnje Sokolsko društvo, dasi še mlado, se prav lepo razvija. Nastopilo je letošnje leto pri izletih vseh sokolskih društev murskega sokolskega okrožja in sodelovalo pri telovadbi s člani, članicami, moško in žensko deco. Sedaj se pa pridno vadimo in pripravljamo z vsemi telovadnimi panogami na svoj javni nastop, ki se vrši dne 15. septembra t. l. v Veržeju. Telovadni nastop se vrši na travniku g. Ivana Bunderla, tam, kjer se je lansko leto vršil lepo uspeli okrožni izlet murskega sokolskega okrožja. Po nastopu se pa vrši v prostorih lepega, senčnega vrta g. Feliksa Hedžeta velika ljudska veselica, kjer se bode poskrbelo vsem in vsakomur raznovrstno razvedrilo in v številnih šatorih za okrepčilo. Velika dvorana bo pa vabila vse pleša željne v svoje naročje. Zato naj nobeden ne zamudi posetiti tega javnega nastopa in velike ljudske veselice tukajšnjega mladega Sokolskega društva. Posebno pa prosimo prijatelje sokolske ideje, naj ta dan rezervirajo za naše društvo in nas dne 15. septembra razveselijo s svojim posetom. Spored in vse drugo je razvidno na plakatih. Torej bratje Sokoli in sestre Sokolice, na svidenje dne 15. septembra t. l. v Veržeju.

Sv. Jurij ob Ščavnici. — Pri nas se je letošnje leto s skupnim prosvetnim delom Društva kmetijskih fantov in deklet in Sokolskega društva pričelo novo življenje ter smo videli uspeh složnega dela ob zadnji prireditvi obeh društev. Sedaj stopamo zopet korak naprej. V nedeljo, dne 8. septembra vprizorimo veseloigro »Pri belem konjičku«. Prijatelji in somišljeniki, podprite naše stremljenje po napredku ter posetite našo prireditev! Vabimo pa tudi tiste, ki so doslej mogoče še verjeli hujskanju in lažnjivim trditvam nekaterih ljudi. Pridite in prepričali se boste sami o našem delu — Zdravo!

Listnica uredništva: Dopis iz Frankolovega smo prejeli prepozno za pretečeno številko »Kmetijskega lista«.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potrebščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

NOVICE.

Pouk v vseh šola prične 16. septembra. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem se na vseh osnovnih in meščanskih šolah v celi državi začne pouk dne 16. septembra.

Na meščanski šoli v Št. Vidu nad Ljubljano se bo vršilo vpisovanje v I. in II. razred dne 31. avgusta in 1. septembra t. l. od 8. do 12. ure. V I. razred se bodo sprejemali učenci, ki so uspešno dovršili IV. razred, odnosno četrto šolsko leto na osnovni šoli. Meščanska šola hoče podati ljudstvu višjo splošno in praktično naobrazbo, ki jo zahteva nujno sedanj način modernega kompliciranega gospodarstva.

Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor dne 1. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v prostorih hotela Union v Ljubljani. Vsi ljubitelji živali se tem potom vljudno vabijo, da se tega zborovanja udeležijo in s svojim sodelovanjem pripomorejo, da bo moglo snujoče se prepotrebno društvo uspešno razviti svoje plemenito delovanje.

Razpis nagrade. Odbor Mladinske Matice razpisuje nagrado 2000 Din (dvatisoč dinarjev) za najboljšo delo o našem kmečkem domu. Pisano mora biti tako, da je umljivo mladini, snov in način obdelave snovi sta poljubna. Namen, ki ga ima Mladinska Matica pri razpisu nagrade za to delo je: pokazati pomen in vrednost kmečkega življenja bodisi od nraštvene, bodisi od higijenične strani, osvetliti radosti in težave v kmečkem domu, povdariti pomen zdravega prirodnega življenja, olepšanega s poezijo narave in izboljšanega s kulturnimi, posebno s tehničnimi pridobitvami današnje družbe. Spis je lahko omejen, recimo zgolj na dom in njegovo uredbo, mora pa biti ožarjen ljubezni do kmečkega dela in življenja. Obseg spisa naj bi bil pet do šest tiskovnih pol formatov publikacij Mladinske Matice. Rok za predložitev je 31. december t. l. na naslov poverjenišтва UJU v Ljubljani — Mladinska Matica. Poleg nagrade se izplača tudi običajni honorar. — Ljubljana, dne 21. avgusta 1929. — Odbor Mladinske Matice.

TEDENSKI KOLEDAR.

1. septembra, nedelja: Egidij.
2. septembra, ponedeljek: Štefan.
3. septembra, torek: Serafina.
4. septembra, sredo: Rozalija.
5. septembra, četrtek: Lavrencij.
6. septembra, petek: Magnus.
7. septembra, sobota: Regina.

SEJMI.

1. septembra: Radeče pri Zidanem mostu, Skaručna, Višnja gora.
2. septembra: Sodražica, Livod, Planina pri Črnomlju, Guštanj, Žigarski vrh, Sv. Lovrenc v Brežini, Zreče, Slov. gradec, Sv. Bolfenk, Mozirje.
3. septembra: Krško.
4. septembra: Preska, Št. Ilj, Sv. Rozalija, Bogojina.
5. septembra: Črnomelj, Račna, Čušperk.
6. septembra: Sv. Vid pri Ptuj.
7. septembra: Zagradec, Topolovec, Vojnik, Sv. Peter na Sv. gori, Slivnica, Sv. Jerdeta, Šmarjeta pri Rimskih toplicah.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-54
1 švicarski frank	Din	10-95
1 avstrijski šiling	Din	8—
1 angleški funt	Din	276-20
1 ameriški dolar	Din	56-80
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Invalidsko sodišče v Ljubljani. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drinković je imenoval za člane invalidskega sodišča dravske divizijske oblasti: za predsednika dr. Alojzija Gradnika, sodnik deželnega sodišča v Ljubljani; za njegovega namestnika dr. Milko Gaber, sodnik istega sodišča; za člana: Lavo Molnar, sodni kapetan II. kl., dr. Mirko Krošnik, sodnik in rezervni sodni podpolkovnik. Za delovodjo je imenovan dr. Josip Dobrošek, pravni pripravnik deželnega sodišča v Ljubljani.

Odkup invalidnin. Glede prošelj invalidov za odkupnino invalidnin, katere so bile že rešene, se sporoča iz ministrstva socialne politike, naj svoje tozadevne dokumente dvignejo pri svojih invalidskih sodiščih, da pazijo na prevedbo in dokumente pošljejo na ministrstvo za socialno politiko, nakar se jim bo odkupnina nakazala.

Kdo je veleposestnik? Po tolmačenju, ki ga je izdalo ministrstvo poljedelstva, je smatrati za veleposestnika samo dotičnega, ki je lastnik najmanj 50 ha zemlje.

Lovska sreča. Alojzij Mlinar, lovec v Žirovnici pri Zidanem mostu, je tekom enega tedna ustrelil tri divje svinje, težke od 60 do 80 kg. Zverjad je povzročala veliko škodo na polju in se nahaja še par divjih svinj v okraju, ki jih bo treba uničiti. Zato želimo vrlemu lovcu še mnogo sreče.

Smrt na nesreča z motociklom. Na Viču pri Ljubljani je podrl na tla z motociklom Andrej Gosar ženo mizarja Marijo Podražajevo, ki je dobila pri padcu tako težke poškodbe na glavi, da jim je v nekaj minutah podlegla.

Divji prašiči v zapadnem delu kozjanskega okraja delajo strašansko škodo po poljih. Uničujejo koruzo, sedaj so se preselili v doline. Kmetje morajo podnevi delati, a ponoči varovati polja, da jim zverina ne uniči živeža. Kakor vse izgleda, se jih lovci boje, ali pa morda računajo, da bi se jih še več zaredilo. Potrebno bi bilo organizirati veliko akcijo za uničenje tega škodljivca.

Požari. Na Betajnovi pri Črnem vrhu je strela udarila v kozolec Antona Celarca. Izbruhnil je ogenj, ki je kozolec vpepelil. Pogorelo je mnogo sena, žita in slame ter nekaj kmetijskega orodja. Celarc trpi okrog 40.000 dinarjev škode. Zavarovan je čisto malo. — Na Smolniku nad Polhovim Gradcem je tresčilo v hlev kmeta Josipa Bizjan. Zrtev požara je postalo pet glav goveje živine in enajst ovac. Poleg hleva je pogorel tudi kozolec z gospodarskim orodjem in poln sena. Škoda znaša 100.000 dinarjev, a zavarovan je bil le za 8000 dinarjev s hišo vred. — Na Primskovem pri Kranju je začelo nenadoma goreti pretekli teden pri kmetu Francu Krtu. Zgorelo je gospodarsko poslopje z drvarnico, 15 voz sena, kmetijsko orodje in stroji. Škoda znaša 50.000 dinarjev, zavarovan je pa za 15.000 dinarjev.

Strahovito neurje v Južni Srbiji. Pretekli teden je divjalo strahovito neurje nad mestom Skoplje in okolico. Prišlo je do preloma oblakov in ogromne množine vode se je valilo po dolinah potokov v reko Vardar. Voda je vse doline preplavila in podirala pred seboj vse, kar ji je stalo nasproti. Nad 800 kmečkih večinom turških hiš je porušenih. V Skoplju samem je porušenih okrog 100 hiš. Ljudje so se pred poplavo komaj rešili, 50 pa jih je voda vzela seboj in jih pogrešajo. Škodo cenijo na 30 milijonov dinarjev.

Smrt pod avtomobilom. V soboto, 17. avgusta je do mrtvega povozil avto dr. Horvata iz Zagreba Antonijo Duhovo iz Rake na cesti pri Št. Jerneju. Orožništvo je uvedlo preiskavo, koga zadene krivda.

Nesrečen novorojenček. Rodbini Savič v Trnjam v Srbiji se je rodil otrok sicer zdrav, a brez obeh rok. Na levemu ramenu ima samo izrastek s štirimi prstki, na desnem ramenu pa ima mesto roke malo bradavico.

Nesreča z bombo. V Užicah v Srbiji so otroci nekega kmeta našli v starem zaboju bombo in se pričeli igrati. Bomba je nenadoma eksplodirala in ubila devetletnega fanta.

Ker ga ni marala. V Beogradu je sredi ulice zaklal svojo ljubico učitelj Vitomir Branković, ker ga je hotela zapustiti in ga ni več marala.

Zborovanje vinogradnikov v Splitu. V nedeljo se je vršilo v Splitu veliko zborovanje vinogradnikov iz Dalmacije, kateremu je prisostvoval od kmetijskega ministra tudi načelnik g. Stojković. Poročevalci so zahtevali znižanje trošarine in železniških tarif. Iz njihovih podatkov je razvidno, da pridela Dalmacija 800.000 hektolitrov vina in da ga komaj šestino izvozi. V imenu slovenskega vinogradniškega društva je govoril g. inž. Zupančič. Ustanovil se je poseben odbor, ki je sestavil posamezne predloge za pristojna ministrstva.

Poplave v Bolgariji. Zadnje dni preteklega tedna so vladali v Bolgariji silni viharji, poplave in toča. Cele pokrajine so pod vodo, ki je odnesla mnogo našelbin. Z glavnim mestom Sofijo in deželo so prekinjene vse železniške in cestne zveze. Ljudje so v poplavljenih krajih rešili le golo življenje, vse drugo je uničeno in odplavljeno. Škode ne morejo niti še preceniti. Človeških žrtev je več sto.

Zasluge Angležev pri prevažanju potnikov. Po najnovejših podatkih, katere je izdalo ameriško ministrstvo trgovine, je razvidno, da plača Amerika angleški trgovski mornarici 150 milijonov dolarjev za prevoz potnikov preko Océana. Ta vsota je ravnotako velika, kakoršno plača Anglija Zedinjenim državam na račun vojnega dolga.

Železniška nesreča v Nemčiji. Pri postaji Düren v Nemčiji je skočil s tira brzovlak, ki vozi na poti Pariz—Varšava. Brzovlak je popolnoma strl. Izpod ruševin so potegnili osem mrtvih in 27 težko ranjenih potnikov.

Za carske bisere — kmetijske pluge. Te dni se mudi v Rusiji večja družba ameriških bogatašev, kateri se pogajajo s sovjetsko vlado za nakup carskih biserov in dragocenosti. Sovjetska vlada izjavlja, da želi čim več teh dragocenosti odprodati, da bi mogla za izkupiček nakupiti plugov, raznega poljedelskega orodja, strojev itd. za rusko kmetijstvo in industrijo. Amerikancem so ob tej priliki pokazali kronske bisere, last nekdanjih ruskih carjev. Bogataši so bili osupljeni nad bajeslovnim bogastvom teh biserov, katerih vrednost cenijo na 250 milijonov dolarjev. Za divno krono carice Katarine Velike zahtevajo Rusi 24 milijonov dolarjev. Pokazali so jim tudi veliki dijamant Orlov, katerega je istoimeni ruski velikaš podaril Katarini ob priliki njenega godu. Vse te dragocenosti je postavila sovjetska vlada na prodaj in hoče, kakor že rečeno, za izkupiček nakupiti poljedelskih strojev in orodja za ruski narod.

Dunajski jesenski sejem. Tudi v okviru letošnjega mednarodnega dunajskega jesenskega sejma se vrši od 5. do 8. septembra 1929 živalski sejem, na katerem se bo razstavilo konje in govejo živino. Prireditelj bo obsegala okoli 120 konj in 230 goved avstrijskih pasem za pleme in rejó. Na razstavnem prostoru bo nepretrgoma uradoval glavni prireditelj te razstave, to je nižjeavstrijska deželna kmetijska zbornica na Dunaju. Priložnost za nakladanje živine bo neposredna in za morebitno prevažanje se bo moglo vsak čas postaviti na razpolago železniški voz.

Vojna v Mandžuriji. Dasi še ni objavljena vojna med Rusijo in Kitajsko, so vendar le pričele sovražnosti med obema državama kmalu po prekinitvi diplomatskih odnosajev. V kitajsko armado je vstopilo večje število bivših carskih vojakov in oficirjev, takozvanih belogardistov, ki so pričeli vpadati v sovjetsko Rusijo. Ruske čete so se branile in mora-

le pri zasledovanju belogardistov prekoračiti kitajsko mejo. Tu so naleteli na odpor redne kitajske vojske in razvila se je več dnevna bitka. Takí slučaji se ponavljajo dan za dnem in se polagoma razvija prava vojna med obema državama.

»Grof Zeppelin« na potu okoli sveta. Veliki nemški zrakoplov je krenil pretekli teden na pot okoli sveta. Prvi polet je trajal nepretrgoma 100 ur in je prevozil 12.000 kilometrov. V Friedrichshafenu se je Zeppelin dvignil, vozil preko evropske Rusije, Sibirijske in se spustil na Japonskem pri glavnem mestu Tokio. Od tu bo letel preko Tihega oceana v Ameriko in nato čez Atlantski ocean nazaj v Nemčijo. Prvi del pota je prevozil brez nezgod in poškodb.

Nemiri v Palestini. Palestina je obljudena v veliki večini od Arabcev. Po svetovni vojni se je med judi pričelo veliko gibanje za ustanovitev svobodne judovske države na ozemlju njihove nekdanje obljubljenе dežele. Posebna judovska organizacija, »zionisti«, je nositeljica tega pokreta in je dobila v Angliji vso podporo. Preseljevanje Judov se je pričelo po načrtu izvajati, tako da je njihovo število v nekaj letih naraslo na stotisoče. Preseljevali so se Judje vseh vrst poklicev. Največ seveda trgovcev. Pri tem so pa prišli polagoma v ostra interesna nasprotja z Arabci, domačini v Palestini in spor se je od leta do leta stopnjeval. Te dni je prišlo do krvavih spopadov med doseljenimi Judi in Arabci v Jeruzalemu. Zgube na obeh straneh znašajo nad 300 mrtvih in več sto ranjenih. Angleži so proglasili nad mestom obsedno stanje in odposlali proti Palestini vojno brodovje.

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v septembru! Zahtevajte prospekte!

PODLISTEK

Peter Rosegger:

Skalnata soha.

(Po naše pripoveduje Ivan Albrecht.)

V malem dolu sredi pušče je stala izgubljena in zapuščena ena edina koča. Orjaško gozdno drevje, iz kakršnega je bila koča napravljena, je deloma še imelo lubje na sebi, a pod njim so domovali spretni hrošči in glodajoči črviči. Ali les je bil trd. Več ko štiristo let je minilo, odkar je bilo pognalo tramovje te koče kot mlad, zelen, selestec in prijetno vonjajoč gozd. Položna, s kamenjem obložena streha je bila z mahom obrasčena. Kakor svetlozelen kožuh gosta ruša je rastla po njej, divja praprotna je rastla na njej in tu in tam je kuka izmed vsega jelov vršiček, ki je bil hušknil na streho kot kri-lato semenče. Hotelo je ostati tu na strehi in se razrasti v visoko drevo pod nebo.

Gozdni živelj in živelj pušče sta se bila spet polastila človekove stavbe. Prepletla in pretkala sta jo in jo nežno pritegnila nazaj v naročje prirode.

Največja dragocenost vse koče so bile šipe v malih oknih. Ali te šipe so bile že sive od starosti in motne. Davno izginuli prebivalci te hišice so v šipe morda z ostrim žeb-ljem zarezavali križce in srčka, da so na tak način tudi zapustili spomenik na kraju, ki so ga imenovali vse žive dni svoj dom.

Na steni nad zelo nizkimi vrati je bilo v trikotu z ogljem narisano »božje oko«. Vse skupaj je bilo prepuščeno ljubemu Bogu na voljo.

Pečine so obkrožale kočo. Odkar svet stoji, še ni bilo sončnega žarka v ta dol. Naj

sta jutro in večer še tako žarela po gorskih vrhah in grebenih, v tej globini ni bilo tega nikdar nikoli videti.

Tu so živeli in umirali ljudje, ki razen svetlobe na skalnatih stenah svoje žive dni niso videli sončnega žarka.

Nekdaj je stalo šestero koč v dragi. Bile so tu od pamtiveka in ljudje niso pomnili njih početka. Prebivalci teh koč so se preživljali z nekaj njivicami, ki so jih bili nanovo napravili njih predniki med skalovjem in peščenimi drčami, in so se preživljali s kozami, ki so se pasle po košeninicah malega dola.

Svoje dni jih je morda bilo nebroj, toda preminuli so in prišli so drugi.

Tedaj — tako so pripovedovali najstarejši ljudje v alpskem dolu — je priplezal s skale na skalo prav doli v senčnato drago sivolas kodrast zeliščar. Njegovi snežnobeli lasje so bili tako dolgi, da so valovali daleč za njim po skalnatih stenah in pečinah. Spodaj pri kočah je starec prosil prenočišča, toda ljudje so ga na ves glas zasmehovali in prešerno kričali: »Beži, beži, stari medved beli! Zavij se v lase, pa boš imel dovolj strehe in utehe za sleherni viharo noč!« — Nato ni zeliščar odvrnil čisto nič, ampak je spet s skale na skalo odšel nazaj v gore. Ali to ni bil zeliščar, temveč je bil gorski duh, ki je hotel skušati ljudi. Ko se je potem znočilo, je planil nazaj v dolino in njegovi dolgi lasje so rušili skalovje, so rezali mogočne brazde in sekali razpoke v gore. — Snežne in ledene lavine so prihrule in vse stene naokrog so se rohneče smejale na glas. Večidel je bilo s kočami in ljudmi vred vse zasuto. — In kakor so prešerni ljudje najprej zaničljivo zasmehovali gorskega duha, tako se je nazadnje vsem skupaj smejal gorski duh. — Toliko pripovedka.

To je pač morala biti divja revolucija v prirodi. Sivo peščeno morje se je zdaj širilo po dolu in skozenj se je izpod ledenikov valil potok, širok in razdrapan, in odplavljal na vse strani. Danes je bila njegova struga tu, jutri tam. Vsa dolina, nekdanj ko nevesta, je bila zdaj hudournikova last.

Po pribrdju, ki je bilo tudi nastalo nekoč iz peščevja, je seveda še cvetelo cvetje in se je šopirilo brinje in grmičje planinskega borovca, ali prav v sredo tega je bil gorski duh razmetal skalovja. Lišaji so se zdaj plazili po njem in martinčki so švigali tod. Z omotično visokih sten so polzeli navzdol snežnobeli plazovi in sivi kupi jalovega kamenja. In vedno se je tiho vsipalo in vsipalo navzdol. Koliko tisoč let, da se zmelini vse to gorsko skalovje v globine! Vendar, kdo računa tu s tisočletji, ko se grad velikanskih Alp vedno iznova nadomešča iz dna zemeljskega osrčja! Med kupi gluhega kamenja se je pač tu in tam vzpenjala plast zemlje, kjer se je bilo mukoma zakoreninilo grmovje in krivenčaste smreke in mecesni. Na spodnjem koncu take samovsevske zaplate, ki je čuvala nekaj malega travniškega pobočja, ne daleč od hudournikove peščine v dolini, je čepela stara, z mahom prerasčena hišica. Ona edina je bila preostala od bajtarske naselbine v tem skalnem dolu. To je bilo v šir in dalj edino in poslednje človeško bivališče. Z dveh sten je tiščal in se vsipal navzdol širok, težak peščeni val. Zdavnaj bi se bil že zgrmadil na ubogo hišico, da ga ni še precej visoko nad njo zadržala skalnata čer in ga odvajala na desno in levo, tako da se je po pobočju pod čerjo lahko bohotalo grmovje in stala hišica. Ta reber je bila kakor zelen otok sredi kamenite reke samega grušča. A čer nad njo je bila obramba.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Le kolikor zna, toliko človek velja.

Najvažnejši, za obstoj človeške družbe neobhodno potrebni stan je kmetijski stan. Brez kmetijskega stanu si človeške družbe sploh ne moremo predstavljati. Toda, čeprav je ta stan za človeško družbo najvažnejši, je v človeški družbi najmanj upoštevan, pač pa najbolj zaničevan in izkoriščen.

Nehote se moramo vprašati: Kje tiči vzrok tej nepravilnosti? Odgovor je kaj lahak: V pomanjkanju vsestranske, posebno pa kmetijsko-strokovne in zlasti še kmetijsko-politične izobrazbe. Vse gorje, ki tare danes naše kmetijsko ljudstvo, je posledica pomanjkanja take izobrazbe. Naš kmet si radi tega ne zna sam pomagati, ker se čuti slabega, zato nima potrebne samozvesti, zato je pokoren in poslužen vsakomur, ki ga po svoji izobrazbi prekaša.

To v polni meri izkoriščajo oni, ki so izobraženi, na škodo kmeta.

Kam pa to pelje? Dokler ostane tako, kakor je danes, nima naš kmet pričakovati, da bi se njegovo stanje izboljšalo. Pa ne samo to. Njegovo stanje se bo še poslabšalo in končno bo moral v svet s trebuhom za kruhom, kakor že mnogi pred njim.

Ali je to dobro in prav? Ne, nikdar in nikoli ne! Ni dobro niti za kmeta samega, še manj za narod in državo.

Kaj je torej storiti, kako temu odpravi. Vsako bolezen je treba zdraviti tam, kjer leži njen vrok. Vzrok slabega stanja kmetijskega stanu je v njegovi pomanjkljivi izobrazbi. Torej: kmetu je treba predvsem izobrazbe!

Popolnoma pogrešeno bi pa bilo, če bi se kmet zanašal, da mu jo bodo dali drugi kar sami od sebe. Ti mu je ne bodo dali nikdar, vsaj prave, kmetijske izobrazbe ne, ker nimajo interesa na tem, da bi se kmet tako izobrazil. Mnogi imajo celo interes na tem, da ostane kmet brez izobrazbe. Kajti po njihovem mišljenju je dovolj, da zna kmet orati in sejati, kositi in žeti, da zna dobro in pohlevno obdelovati zemljo, vse drugo, seveda tudi koristi od celoletnega truda, pa naj prepuusti njim.

Zato je edini pravi in resnični nauk: Kmet, pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. Začeti moraš pri svoji izobrazbi, posebno pa pri izobrazbi svojih otrok. Kar boš žrtvoval za izobrazbo, se ti bo tisočero povrnilo. Tvoja hiša naj bo stalen naročnik dobre kmetijske knjige, dobrega časopisa.

In sedaj te vprašam: Ali si naročnik *«Kmetijske Matic»*, ki ti nudi tako izobrazbo? Ali si jo privoščil svojim otrokom? Ali je našla pot v tvojo hišo *«Gruda»*? In vas, postavni kmetijski fantje in brhka dekleta: Ali ste naprosili svojega skrbnega očeta, svojo dobro mater, da vam v nagrado in priznanje za vaše marljivo delo od spomladi do jeseni naročijo za dolge zimske večere knjige *«Kmetijske Matic»*, *«Gruda»*? Prosite jih, Vaše prošnje ne bodo odbili.

Za naročilo zadostuje dopisnica, naslovljena na *Kmetijsko tiskovno zadrugo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7*, ki vam bo radevolje dala vse potrebne nasvete in pojasnila. Saj je vaša, kakor ste vi njeni. Z naročili pa ne odlašajte, ker se tiskajo vse knjige le v gotovem številu, sicer se lahko zgodi, da se vam ne bo moglo več postreči.

S. T.

XII. Zagrebački zbor

7. do 16. septembra 1929

OPĆI MEDJUNARODNI SAJAM UZORAKA

sa specijalnim sajmovima

TEKSTILA i potrebitina za PAPIRA i izradjevina, tekstilnu industriju, STAKLA i porculana, KRZNA i KONFEKCIJE, TESKE ŽELJEZARSKJE i iz krzna, METALNE INDUSTRIJE, KOŽE i izradjevina, OČRIJEVNOG GOSPODARSTVA, POLJOPRIVREDE (strojevi, sprave, gnojiva i ostale potrebitine te gospodarski proizvodi), HOTELSKA IZLOŽBA.

II. Medicinsko - higijenska i veterinarska izložba
povodom liječničkih kongresa i zasjedanja veterinaru i apotekaru.

14. i 15. septembra 1929

II. IZLOŽBA DOMAĆE RASPLODNE STOKE

(na novom Gradskom Sajmištu)

Zadružni dani.

Na željeznici, na Jadranskom parobrodima i avijonima 50% popusta. Putne legitimacije za besplatni povratak dobivaju se uz cijenu od Din 30.— kod putničkih ureda, podružnica Prve Hrvatske Štedionice i kod novčanih zavoda u svim većim mjestima, te kod željezničkih stanica.

lo Janković, načelnik finančnega ministrstva Petrovič in od oddelka za tujski promet inšpektor dr. Žižek, ki je slovenski rojak. Vsi gospodje so pazno sledili izvajanjem posameznih govornikov. Glavno zborovanje, kakor predkonference, sta vodila z veliko vstranostjo predsednik Osrednje zveze Dušan Milčević in njega tajnik Slavko Rajković, kateri zadnji je svoječasnno že služboval v Sloveniji kot srezki poglavar. — Vsled splošnega soglasja in vzorne sloge zborovalcev je upati, da se bodo težnje naših točilnih obrtnikov, in s tem tudi želje naših vinogradnikov, na merodajnih mestih upoštevale in resno jemale v pretres.

Slovenski delegatje so stavili naslednje predloge, katere je kongres soglasno sprejel:

1. Izdajanje dovoljenj za točenje vina lastnega izdelka (vinotoče) naj se poveri politični oblasti, ne pa finančni oblasti, kakor je to bilo odredeno s pravilnikom o pravici točenja. Prepoved točenja alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim blagom naj ostane tudi v bodoče v veljavi.

2. Izdela naj se poseben gostilničarski zakon na podlagi predloga slovenskih gostilničarskih zadrug. Če pa bi se vprašanje gostilniške obrti uredilo v okvirju splošnega obrtnega zakona, naj se v njem upoštevajo predlogi predloženega načrta. Na vsak način pa naj se gostilničarska obrt ne priključi trgovini, temveč tretira kot trgovska obrt.

3. Cim prej naj se sprejme zakon o hotelstvu, ki je že sestavljen.

4. V seznam letovišč naj se uvrsti tudi mesto Maribor.

5. Finančna oblast naj obvešča gostilničarske obvezne zadruge o vseh spremembah, nanašajočih se na gostilničarske koncesije, zlasti pa o podelitvi, prenehanju in odvzemu koncesij.

6. Finančno ministrstvo se naproša, da izda podrejenim finančnim direkcijam navodila, da dajo zadrugam na vpogled izpisek iz finančnega trošarskega registra v svrhu pravilne odmere zadrugnih dokladov.

7. Registri za žganje naj se odpravijo tudi za gostilne v krajih z nad dva tisoč prebivalci.

8. Pavšalne računске takse za gostilne in kavarne naj se ukinejo. Prav tako naj se tudi ukine točilna taksa, ki povečuje bremena gostilničarskega stanu, zlasti še glede na to, da je bila zvišana trošarina od 0'35 na 1 Din.

* * *

Letošnje premovanje konj v ljubljanski oblasti.

Letošnje premovanje plemenskih konj v ljubljanski oblasti priredi oblastna samouprava (oblastni odbor) s sodelovanjem konjarskega društva kakor smo zvedeli v sledečih krajih:

1. V četrtek, 29. avgusta ob 8. uri v Št. Vidu nad Ljubljano.

2. V petek, 30. avgusta ob 8. uri na Igu.

3. V nedeljo, 1. septembra ob 8-30 uri v Št. Jerneju.

4. V ponedeljek, 2. septembra ob 8. uri v Brežicah.

5. V torek, 3. septembra ob 8. uri v Kranju.

6. V sredo, 4. septembra ob 8. uri v Lescah.

7. V četrtek, 6. septembra ob 8. uri v Mengšu.

8. V petek, 6. septembra ob 8-30 uri v Vel. Loki.

Kakor smo doznali pridejo v poštev za premovanje le konji, ki ustrezajo značilnemu tipu dotičnega plemenskega okoliša. Lastniki plemenskih konj morajo premovalni komisiji dokazati potom plemenilnega lista, da je konj potomec oblastnega odnosno licenciranega žrebca. Izjema je dovoljena le pri plemenskih kobilah, če dokaže posestnik, da je kobila že tri leta v njegovi lasti.

Pri premovanju se bode predvsem vpoštevalo one plemenske konje, ki so najbolj sposobni izboljšati konjerejo dotičnega okoliša. Prednost imajo oni konji, ki dokažejo tudi potomstvo po materi.

Ogledovanje in premovanje se bode vršilo za sledeče skupine:

I. skupina: žrebetne kobile in sicer pri mrzlokrvnem plemenu od njih četr-

GOSPODAR

Veliki gostilničarski kongres v Beogradu.

V dneh 20. in 21. avgusta so se vršila velika zborovanja gostilničarjev, kavarnarjev in hotelirjev v Beogradu. V torek 20. avgusta t. l. zjutraj so dospeli slovenski delegati ljubljanske in mariborske gostilničarske Zveze, na kar so se začele predkonference in posvetovanja komisij v hotelu »Palas«.

Zastopniki posameznih zvez gostilničarskih zadrug iz cele države so ob celodnevem posvetovanju pripravili gradivo in uredili resolucije za glavno zborovanje 21. avgusta, ki se je vršilo v hotelu »Klaridže« na Terazijah. Na to glavno zborovanje je prišlo iz cele države, od Maribora do Skoplja, približno nad 2700 zastopnikov gostilničarskih organizacij, da je bila polna zborovalna dvorana, kakor tudi obsežni vrt ob tej dvorani.

Na dnevnem redu se je obravnavalo nad 10 točk, med katerimi naj omenimo: 1. Stališče k načrtu zakona o obratovalnicah in obrtnih zbornicah. 2. referat o turizmu ali tujskem prometu v državi. 3. Stališče glede uredbe o odpiranju in zapiranju obratovalnic in o delovnem času osebja v teh obratih. 4. Referat o gostilničarstvu in higijeni (zdravstvu). 5. Stališče o premembi zakona o državnih, oblastnih in občinskih taksah. 6. O državni trošarini in dokladah na trošarino, kakor o pravicah

gostilničarjev. 7. Referat o omejitvi postrežbe na upanje. 8. Referat o pravilniku o gostilnah in policijskih taksah. 9. Referat o strokovnem šolstvu. 10. Dalje zahteve po posebnem gostilničarskem zakonu na podlagi predlogov slovenskih gostilničarskih zvez, ukinitve pavšalnih računskih taks, dalje splošna zahteva, da se ukinejo točilne takse in zmanjšajo trošarske doklade občin in oblasti. — Ker se točke glede trošarin in njihovih dokladov strinjajo tudi z interesi in zahtevami naših vinogradnikov, bodo sklepi tega zborovanja, ako se uresničijo, prišli v dobro tudi našemu kmetu v vinorodnih krajih, kateri so danes malone že na beraški palici, kljub temu, da imajo polne sode vina, ki ga vsled visokih dajatev točilnih obrtnikov ne morejo spraviti v denar. — Ljubljansko Zvezo gostilničarskih zadrug so zastopali predsednik Fr. Kavčič iz Ljubljane, podpredsednik Anton Cerar iz Kamnika in zvezna odbornika Lav. Bučar iz Kostanjevice in Riko Mayr iz Kranja; mariborsko Zvezo pa predsednik And. Oset iz Maribora, Štefan Čeh iz Rogaške Slatine, Ivan Habjan iz Šmarja itd. — Slovenci so bili nad vse pristržno sprejeti in so mogli kolegom iz drugih pokrajin dati mnoga navodila glede strokovne organizacije gostilničarskega stanu. Za obe slovenski Zvezi je bil poročevalec na predkonferenci, kakor na kongresu zvezni podpredsednik Anton Cerar, ki je pojasnil položaj naših mestnih, kakor tudi podeželskih gostilničarjev. Vlado so na kongresu zastopali v imenu raznih ministrstev inšpektor Dani-

tega leta, pri toplokrvnih pa od petega leta starosti dalje. Prednost imajo ob enaki kakovosti mlajše oziroma one z dobrim zarodom.

II. Skupina: Triletna nepripuščene ali štiriletna pripuščene žrebice toplokrvnih plemen ter tri- in štiriletna pripuščene žrebice mrzlokrvnih pasem.

III. skupina: Dveletne žrebice in dveletni žrebčki, ako obetajo postati dobri za pleme.

IV. skupina: Enoletne žrebice in žrebčki, ki obetajo postati dobri za pleme in dokažejo tudi materin rod potom plemenitnega lista.

Živinski potni list je treba za vsakega konja prinesiti seboj.

PO SVETU.

Kako je v Mandžuriji?

Starejšim možem je že več ali manj znana Mandžurija vsaj po imenu iz velike rusko-japonske vojske, kateri je bil vzrok isti, kakor današnjim sporom med Rusijo in Kitajsko.

V Mandžuriji se bore za premoč trije narodi: Rusi, Kitajci in Japonci. Glavni vzrok te borbe leži na eni strani v ogromnem bogastvu Mandžurije na rudah, na drugi strani pa sam zemljepisni položaj te dežele na Daljnem vzhodu.

Državlanske vojne in borbe med posameznimi roparskimi poglavarji so uničile vse vrednote te dežele. O kaki državni avtoriteti ni tu niti govora. Vlade se menjavajo kakor vreme. Zasebna lastnina je izpostavljena vedno ropu vojaških krdel in vrednost človeškega življenja skoro ne pomeni ničesar. Vlada je v rokah vselej onega roparskega poglavarja, kateri si zna pridobiti zaščito kake zainterisirane velesile. Ropar se proglasi za generala, a svojo roparsko tolpo spremeni v redno vojsko.

Tak je postanek in razvoj vseh kitajskih generalskih vlad. Služijo onemu, kateri jih dobro plača, in mu obrnejo hrbet, če pride kdo z večjo ponudbo. Tak je slučaj z današnjim predsednikom nankingske vlade Čang-Kai-Šekom, kateri je izdal boljševeke za vrečo funt šterlingov, čeprav je samo s pomočjo Rusov prišel na vlado. Tako je s Čang-Co-Linom, bivšim poglavarjem Mandžurije, ki je služil Japoncem, tako je s krščanskim generalom Fengom, ki še danes služi Moskvi.

Naj na tem mestu nekoliko podrobneje opišemo slučaj Čang-Co-Lina, poglavarja Mandžurije in njegovega sina Čang-Su-Liana. Čang-Co-Lin je bil v službi Japoncev. On je ščitil japonske interese v Kitajski in Japonci so ga z vsemi sredstvi podpirali v borbi proti njegovim nasprotnikom. Vse je šlo lepo gladko, dokler ni postal neomejen vladar Mandžurije, potem ko je zadal odločilni udarec svojemu tekmeču Wu-Pei-Fu in zasedel glavno mesto Kitajske Peking. Tolika zmaga ga je osokolila in poskušal se je rešiti japonskega jarma in iztisniti japonski vpliv iz dežele. Japonci so njegovo namero na običajen način preprečili. Najeli so plačane vojske iz njegove armade, ki so podminirali vlak, s katerim se je vozil Čang-Co-Lin. Strahovita eksplozija je končala slavo roparskega generala.

Po njegovi smrti je stopil na čelo mandžurske armade Čang-Co-Linov sin Čang-Su-Lian z dvema izkušenima generaloma. Med tema so kmalu nastali spori in pretil je v armadi razcep in spopad. Da bi se izognil težkim posledicam, je Čang-Su-Lian predlagal generaloma, naj se prijateljsko sporazumeta. V ta namen ju je povabil v Mukden, prestolico Mandžurije ter ju kraljevsko pogostil. Na koncu gostije je oba lastnoročno ustrelil, ju dal svečano pokopati na državne stroške in ukazal izplačati vdovam odškod-

nino, posebna komisija pa je morala ugotoviti veleizdajstvo obeh ubitih generalov.

Tako je prišel na oblast v Mandžuriji Čang-Su-Lian, kateri vlada še danes. Po celi Kitajski je znano njegovo razuzdano življenje. Strastno je udan pitju opiuma in kokaína, kar mu razkrajja zrahljane živce. Največ časa ubije v družbi francoskih žensk, a svetu na široko pripoveduje, da se bori za svobodo Kitajske in za dobro kitajskega naroda.

V taki deželi si stoje nasproti interesi Rusije in Japonske, a tudi Amerika, Anglija in Francija ne gledajo brezbržno na dogodke, od katerih bo najbrže odvisna bodočnost in mir celega sveta. Kajti bistvo kapitalističnih držav je imperialistično, to je teži za osvojanjem novih svetovnih trgov in dežel, bodisi za razpečavanje industrijskih izdelkov, ali pridobivanje surovin za fabrike. V tem se prav nič ne razlikuje ruski državni kapitalizem od privatnega v ostalih državah. In Mandžurija je v obeh pogledih obljubljena dežela za kapitaliste. Trpljenje domačega ljudstva jih ne briga, čeprav mora končno plačati račune vseh, ki se na njegovem ozemlju bore.

LETOŠNJA VELESEJMSKA PRIREDITEV »LJUBLJANA V JESEN«

ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra, bo obsegala:

Kmetijski sejem. Na ogled in nakup bodo postavljena izbrana butelčna in odprta vina, najraznovrstnejši mlečni izdelki ter domači med.

Vrtnarska razstava.
Razstava društva »Zoo« v Ljubljani.
Zadružna razstava, prva med nami.
Razstava pohištva in stanov. opreme.
Razstava kmetijskih strojev in orodja.
Razstava hišne domače obrti.
Higienska razstava.
Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov.

Zabavišče »Mali prater« z nešteto privlačnimi atrakcijami.

Tekmovanje slovenskih harmonikarjev dne 8. septembra.

Ta prireditve bo nudila toliko lepega in zanimivega, da bo en obisk gotovo premalo. Zato naj si vsakdo nabavi permanentno legitimacijo za obisk »Ljubljana v jeseni«, ki stane Din 30— in upravičuje na poljuben obisk ter na vožnjo po polovični ceni z železnico, avijoni in parniki. Vstopnina za enkratni vstop na razstavo pa znaša Din 10—. Lanskoletno jesensko prireditev je posetilo preko 100.000 ljudi. Naj vas ne manjka med njimi.

Človek — spoznaj sebe! Tisoči želja, nebroj zahtev, hotenj in strasti spremlja človeka v življenju. Malo svetlobe, preveč sence! Tako toži človek, drveč za materijalnimi cilji, dokler se upehan ne zadovolji s periščem zemlje — kot milijoni pred njim. Koliko je njih, ki se zavedajo, da je temelj zgradbe našega življenja — zdravo telo? Koliko pa je onih, ki žrtvujejo del svojega življenja Bahu in Veneri, kartam in plitvemu čtivu, vse dotlej, da jim postane zdravo telo — nikdar več izpolnjena želja. A kako malo jih je, ki vedo odgovoriti: kaj je naše telo, kako je sestavljeno in kako deluje; zakaj in kako dihamo; kaj je srce in zakaj utripa; zakaj nam je spanje potrebno; kako se gibljemo itd. Telo in njega delovanje imamo vedno pred očmi, čutimo, delamo, mirujemo, a ne vpraša se, kako in zakaj se vse to dogaja. Ali naše telo res ni vredno, da ga temeljito proučimo? Ali smo morda tako nizki, da nas je strah pogledati globokeje v se in svojo naravo? Ne! Mi hočemo spoznavati sebe. Tako spoznavanje je nujna potreba in velikokrat naslada. Kdor hoče biti zdrav, mora poznati svoje telo. Koliko telesnih

in duševnih sil zatre človek ravno vsled neznanja! Letošnja higijenska razstava na velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra nudi vsakomur dovolj prilike, da se pouči o zdravju in boleznih. V številnih oddelkih razstave bo našel sleherni obiskovalec marsikaj, o čemer morda še ni razmišljal. Z vsake stene in kota pa iskreno vabi razstava: človek — spoznavaj sebe!

Zadružna razstava v Ljubljani. Glavni Zadružni Savez, ki je središčnica zadružnih zvez v Jugoslaviji, praznuje letos desetletnico svojega obstoja. Z ozirom na to je sklenil njegov redni občni zbor, da se vrši v Ljubljani Zadružni kongres, na katerem naj se zbere vsi zadruharji Jugoslavije v svrhu pregleda doslej izvršenega zadružnega dela in v svrhu načrtovanja programa za prihodnje. Ljubljano so določili zato, ker je zadružništvo v Sloveniji najstarejše in sorazmerno najbolj razvito. Prireditve se vrši v času, ko bo na ljubljanskem velesejmu otvorjena »Ljubljana v jeseni«, od 31. avgusta do 9. septembra. — Slovenske zadružne zveze, ki so članice Glavnega Zadružnega Saveza — Zadružni zvezi v Ljubljani in Celju, Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ter Zveza gospodarskih zadrug v Ljubljani — prirede sporazumno ob tej priliki na velesejmu »Zadružna razstava«, ki naj tvori začetek zadružnih razstav. Zadružna razstava ima namen seznaniti zlasti udeležence zadružnega kongresa s slovenskim zadružništvom ter prikazati na sploh važnost in pomen zadružništva na Slovenskem.

Nekaj novega za Ljubljanski velesejem bo razstava živali društva Zoo. To društvo zbira živali iz slovenskih pokrajin za zoološki vrt, ki ga namerava ustanoviti v Ljubljani. — Doslej nabrane živali bo društvo postavilo na ogled posetnikom velesejma v paviljonu »I«. Razstava bo vrlo zanimiva in tudi poučna. Naj si jo ogleda vsakdo, ki pojde na velesejmsko prireditev »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

VIII. Razstava kmetijskih strojev in orodja nudi našim kmetovalcem najboljši pregled modernih pripomočkov za lažje obdelovanje grude. Razni stroji so v obratu, tako da se interesi lahko prepričajo o njih delazmožnosti in sestavi.

Zadruga in naš kapital. Nad dve petini vseh slovenskih hranilnih vlog se nahaja v kreditnih zadrugah, ki tako gospodarijo z velikim delom našega narodnega premoženja. Statistične tabele, razstavljene na zadružni razstavi, pa dokazujejo, da so ravno zadruga tisti zavodi, pri katerih privarčevani kapital od leta do leta hitro narašča. V kratkem času bodo hranilne vloge pri posojilnicah, preračunljive v zlatu, dosegle predvojno višino. Zadružna razstava se vrši v okvirju velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Program kmetijskega oddelka jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma »Ljubljana v jeseni«. 1. Mlekarski sejem obsega prodajo sira, masla in drugih izdelkov, obsega pa tudi propagando za mlekopije, ki se po drugih krajih čimdalje bolj širi in ki zasluži, da ga tudi pri nas vpeljemo, ne le iz ozirov na zdravstvo, ampak tudi iz splošno gospodarskih ozirov s posebnim pogledom na napredek naše živinoreje. Na sejmu se bo prodajal sir na debelo in na drobno, ravnotako tudi mlečni izdelki. 2. Vinski sejem bo obsegal prodajo vina, in sicer namiznega, ki se bo točil v sodčkih in buteljskega. Vinski sejem bo nudil obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti raznih domačih vin najenostavnejšim potom. Na sejmu bodo zastopana vina iz najboljših dolenskih in štajerskih vinskih gor. Vina se bodo za poskušnjo točila v malih kozarcih. Kupčija na debelo se bo lahko sklepala na licu mesta. 3. Sejem za med. Čebelarji bodo postavili na trg svoje letošnje pridelke in bo dana vsakemu prilika, da se o pravem času preskrbi s potrebno količino tega božjega daru, ki igra tako važno vlogo pri naši prehrani, zlasti z zdravstvenega stališča. Med in mleko sta bila v davnih časih visoko cenjena pridelka, ki pridobivata danes zopet čim dalje bolj na svoji vrednosti in veljavi. 4. Sejem za kmetijske stroje in gospodarsko orodje. Ta del sejma bo obsegal različne stroje, ki jih rabimo danes za obratovanje poljedelstva, mlekarstva, vinarstva in drugih gospodarskih panog. Na sejmu se bo lahko izbiralo in kupilo stroje za potrebe posameznih gospodarjev, pa tudi za potrebe podružnic in drugih gospodarskih organizacij. Stroji bodo na licu mesta tudi obratovali, da se prepričajo interesi o delazmožnosti strojev in pouče o njih sestavi.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahtevajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java« pšenične kave je kot darilo pridelana lepa skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znamkah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave poštino prosto. Sprejememo za vsak večji kraj zastopnika. — Prihoda kafe »Java« k. d., Beograd, Lomina ul. 11/ž.

Vse vrste

banaške in domače
moke, otrobov, ovsu,
koruze in pretrgane
koruze (šrot)
ter vse špecerijsko
blago kupite najcenejše
le pri trdkih

Osvald Pengov, Ljubljana
Karlovska c. 19, poleg dol. mostu

Levoročni „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najpreciznejše izdelani samo
ŠIVALNI STROJI
znamke

Gritzner in Adler
za dom, obrt in industrijo

Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri

Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

POZOR! Kupujem POZOR!
vse vrste

DEŽELNIH PRIDELKOV

po najvišjih dnevnih cenah. — Imam vedno v zalogi kalijevo sol, superfosfat (rudnine), trstje za strope (štukatur) in priznana najboljši trboveljski cement

Osvald Pengov, Ljubljana
Karlovska cesta 19, poleg dol. mostu

Ljubljanski velesejem priredi
od 31. avgusta do 9. septembra

RAZSTAVO

LJUBLJANA V JESEN

Program: Kmetijstvo (mleko, sir, maslo, vino, med, grozdje), Vrtnarstvo, Zoo, Higijena, Zadruga razstava, Pohištvo, Domača obrt, Kmetijski stroji, Radio, Industrijski izdelki, Zabavišče.

Permanente legitimacije po Din 30— se dajo na vseh večjih železniških postajah pri blagajnah, pri večjih denarnih zavodih, podružnicah kmetijskih društev, županstvih, Putniku. Legitimacija daje pravico na polovično voznino. Za stanovanja preskrbljeno.

KOS la KRANJSKE OBLIKE
turške, à la peklen-
ske in „VULKAN“
(z garancijo) brusne kamne
ter prvovrstne ima v zalogi

„EKONOM“
Osrednja gospodarska zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

•Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana-Medvode. Lastnik Franjo Medić.
Podružnica Meribor - Novi Sad.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i dr
Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franko vsaka postaja.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Brzjav: »Kmetški dom« Telefon 2247

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročilu, na vknjižbo in proti sestavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12% in od 3—4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.

Kmetje in kmetice!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago! — Svoji k svojim!